

Patienter med KOL er en tavs gruppe, men som sundhedspersonale skal man have bagdøren på klem og være klar til at snakke, mener lektor på VIA Sygeplejerskeuddannelsen i Randers og ph.d.-studerende Camilla Askov Mousing (tv) om resultaterne af sin forskning. Foto: Richard Sylvestersen

Når den svære samtale kan gøre livet lettere

Livskvalitet. Med en uhelbredelig sygdom inde på livet kan det være svært at snakke om fremtiden. For den kan være dystert. Det bekymrer mange patienter, der lider af den uhelbredelige lungesygdom KOL. Men de vil faktisk gerne snakke om fremtiden - hvis de bliver spurgt.

Af Joan Jensen
Via University College

RANDERS: »Det vil ikke være farligt. Det vil ikke være farligt for mig. For jeg gør mig selv den tanke – at jeg lever dag for dag...«

Sådan svarer en anonym KOL-patient, da hun bliver spurgt til, om hendes social- og sundhedshjælper må spørge ind til hendes bekymringer for fremtiden. Citatet stammer fra nye forskningsresultater, som Camilla Askov Mousing, der er lektor på VIA Sygeplejerskeuddannelsen i Randers, har fundet frem til. Forskningen viser nemlig, at patienter med KOL gerne vil snakke med sundhedspersonale om fremtidsudsigterne, selvom det kan være svært. Patienterne vil bare ikke selv begynde samtalen.

Det oplever social- og sundhedsassistent Mona H. Sørensens, der til daglig arbejder med patienter med KOL i hjemmeplejen i fritvalgsom-

rådet Øster Tørslev-Havndal:

»Jeg kan godt forstå, at patienterne skåner sig selv. De føler ofte skyld og skammer sig over situationen, og derfor tager de ikke selv hul på at snakke om det. Det har jeg tænkt meget over. Jeg tør dog godt spørge ind til det, men jeg gør det kun, hvis jeg har tid til det. For hvis patienten først får åbnet op, så skal man være der 100 procent,« forklarer hun.

Bliver jeg kvalt?

Mere end 430.000 danskere lever med den uhelbredelige lungesygdom KOL, der nedsætter lungerens funktion. Luftvejene indsnævres, og det kræver derfor mere arbejde end normalt at få luften igennem lungerne. Mange KOL-patienter må leve med daglig åndenød, slim i halsen og derfor følgende nedsat fysisk aktivitet. Men lige bag de fysiske mén lurer de psykiske som en mørk skygge:

»For mange patienter efter-

Fakta

Forskningsprojekt om KOL

■ Forskningsprojektet, der hedder »Non-farmakologisk palliativ indsats til KOL-syge i primær sektor«, er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Randers Kommune. Projektet er finansieret af VIA University College og Aarhus Universitet.

■ Formålet med projektet er at undersøge, hvordan der arbejdes med lindrende pleje samt at øge sundhedsprofessionelles kompetencer inden for palliativ indsats. Hermed forventes det, at KOL-patienters livskvalitet kan forbedres gennem en ikke-medicinsk behandling, som kan være relateret til både fysiske, psykiske og sociale behov.

■ Camilla Askov Mousing har deltaget i 13 observationsbesøg hos borgere med KOL samt foretaget 27 individuelle interview med sundhedspersonale, KOL-patienter og deres pårørende i Randers Kommune. Desuden er der afholdt tre workshops, hvor 66 sundhedsfaglige medarbejdere fra Randers Kommune deltog. I september måned fremlagde hun projektets hidtidige resultater på kongressen European Respiratory Society Annual Congress i München, Tyskland, hvor flere end 22.000 lungeforskere og -behandlere deltog.

følges åndenøden af angst. De tænker: Bliver jeg kvalt? De lever konstant med frygten for ikke at kunne få luft. Det kan gøre dem bange for at komme steder, hvor der er mange

mennesker, fordi de har fornemmelsen af, at der ikke er nok ilt i luften. Det kan få åndenøden til at eskalere,« forklarer Camilla Askov Mousing, der udover at være lek-

Fakta

Om KOL

■ KOL står for Kronisk Obstruktiv Lungesygdom. Den medfører langsomt nedsat lungefunktion og er dermed livstruende. De fleste er 50-60 år, når de får stillet diagnosen.

■ Det typiske tegn på KOL er åndenød ved anstrengelse. Åndenøden skyldes, at lungefunktionen er permanent nedsat. Symptomerne kan også være hoste, øget slimproduktion, træthed og angst.

■ KOL er i 85 procent af alle tilfælde et resultat af rygning. De resterende 15 procent får sygdommen af andre ting – for eksempel passiv rygning og arbejdsrelaterede situationer. Mellem 35-50 procent af alle rygere udvikler før eller siden KOL.

■ KOL kan medicineres med inhalatorer eller piller, der udvider luftvejene. Men sygdommen kan ikke kureres.

■ KOL er ikke kun en udbredt sygdom i Danmark. På verdensplan regner man med, at omkring tre millioner mennesker dør af sygdommen hvert år.

Kilde: www.lunge.dk

tor på VIA University College også er ansat som ph.d.-studerende ved Sektion for Sygepleje på Aarhus Universitet.

Symptomerne på KOL er ofte hoste og sejt slim. Og net-

op dét fremhæver de patienter, Camilla Askov Mousing har interviewet til sit forskningsprojekt, som noget af det mest generende:

»Nogle patienter med KOL

har den opfattelse, at andre folk tænker, at det er ulækkert, når de hoster slim op. Og at det desuden er deres egen skyld – de kunne jo bare have ladet være med at ryge. Men rent faktisk har 10-15 procent af KOL-patienter aldrig røget, så man kan ikke i alle tilfælde sætte lighedstegn mellem rygning og KOL,« forklarer Camilla Askov Mousing.

Samtalen, der lindrer

Forskningsprojektet bygger blandt andet på en række interview med KOL-patienter, deres pårørende og sundhedspersonale. Tanken bag projektet har været at finde ud af, om palliation – det at lindre symptomer med omsorg sideløbende med medicinsk behandling – kan gøre en forskel for patienter med KOL.

»Vi ved ikke, om patienterne er syge i seks måneder eller seks år, så det er svært at sige, hvor længe de lever. Derfor har vi som sundhedspersonale ikke været tilbøjelige til

at snakke med dem om fremtiden. Vi har simpelthen været bange for at snakke palliation for tidligt i forløbet. Men projektet her viser, at vores frygt bliver gjort til skamme, for patienterne vil netop gerne snakke om det. Vi skal bare spørge dem,« siger Camilla Askov Mousing og tilføjer konkluderende:

»Det handler om at se samtalen som en måde at lindre sygdommen. At snakke om bekymringerne for fremtiden kan give større livskvalitet hos den enkelte patient, uanset hvor lang tid han eller hun har levet med KOL.«

Hjælpen er nær

Camilla Askov Mousings studie af patienter med KOL og deres bekymringer for fremtiden munder ud i et uddannelsesforløb for sundhedspersonalet i Randers Kommune. Social- og sundhedsassistent Mona H. Sørensen mener, at det er vigtigt, at der med et uddannel-

sesforløb kommer øget fokus på den palliative behandling af KOL-patienter:

»Som plejepersonale skal vi være bevidste om, hvordan vi kan lindre den angst, som KOL-patienter sidder med. Min erfaring er, at det kan vi blandt andet ved at udstråle en ro, når vi er hos patienten og ved at lytte til ham eller hende. Og i den relation er tid altså en meget vigtig faktor,« påpeger Mona H. Sørensen.

Uddannelsesforløbet for Randers Kommunes sundhedspersonale begynder i 2015 og løber over hele året. Med andre ord er der lyse fremtidsudsigter for at få sat den svære samtale på dagsordenen, så den kan forbedre livskvaliteten hos patienter med KOL. De siger selv, at det ikke er farligt.

ANDRÉ RIEU

UND DAS JOHANN STRAUSS ORCHESTER
TOUR 2015

Pris 1.249,-

Koncert med André Rieu i Jyske Bank BOXEN i Herning

Grib chancen - og få én stor musikoplevelse. Verdens mest succesfulde violinist vender tilbage til Danmark med tre koncerter i maj 2015, og vi har skaffet billetter til koncerten i Jyske Bank BOXEN. Vi har dog kun retten til billetterne i en begrænset periode, så du skal skynde dig! Inden koncerten skal vi sammen nyde en stor buffet sammen med en masse andre feststemte gæster.

Program

Kl. 13.30: Afgang fra Arena Randers

Kl. 14.30: Afgang fra Musikhuset Aarhus

Kl. 16.30: Dørene til spisning åbner

Kl. 18.30: Dørene til koncertsalen åbner

Kl. 20.00: Koncerten starter

Buffet, hovedret:

- Gammeldags oksesteg
- Glaserede løg
- Tyttebær og agurkesalat
- Hvide persille kartofler
- Kartoffelchips
- Oksekyssaucen

Dessert:

- Citronfromage med flødeskum

Pris pr. person:

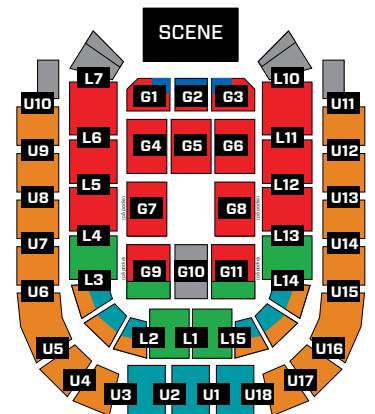
Inkl. bus t/r, 1 billet i kategori A (tæt på scenen L11 eller L12), aftenbuffet (eksklusiv drikkevarer).

Tid og sted:

Den 9. maj 2015 fra Arena Randers kl. 13.30 og Musikhuset Aarhus kl. 14.30.

Pris 1.249,-

Køb på www.klubranders.dk

Klub
Randers

Kære læser,

I Klub Randers elsker vi oplevelser - og vi deler dem gerne. Derfor kan alle købe vores tilbud! Det kræver hverken medlemskab af klubben eller abonnement på avisen. På www.klubranders.dk kan du se alle vores tilbud, som enten har helt unik indhold eller kan købes til særpris

Chefredaktør Axel Præstmark

► Se mere på klubranders.dk